

(فارسی)

علاج اختلافات

شیخ طریقت، امیر اہل سنت، بانی دعوت اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابوبلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی
قائمیت
العتاقیہ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَاتَمِ النَّبِيِّينَ
 أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

دعای خواندن کتاب: قبل از مطالعه کتاب دینی یا درس اسلامی
 دعای را که در پائین تحریر گردیده بخوانید، إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ آنچه را که
 می خوانید فراموش نمی کنید. دعا اینست:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ
 عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمه: خدا یا دروازه و حکمت را بر ما بگشا و رحمت خویش را بر
 ما نازل فرما. ای صاحب عظمت و بزرگی. اول و آخر یکبار درود
 شریف خوانده شود.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَاتِمِ النَّبِيِّينَ
 أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

علاج اختلافات

دعای عطار: یا رب المصطفی! هر کس که رساله 27 صفحه ای: «علاج اختلافات» را بخواند یا گوش دهد، او را از رنج و غم های دنیا و آخرت نجات ده و سعادت هر دو جهان را نصیبش بفرما. **اٰمِیْنِ بِجَاہِ خَاتِمِ النَّبِیِّیْنَ صَلَّى اللهُ عَلَیْهِ وَآلِہٖ وَسَلَّمَ**

فضیلت درود شریف

مصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می فرماید: «کسانی که بخاطر خدا با یکدیگر محبت دارند، چون با یکدیگر ملاقات و مصافحه کنند (یعنی با یکدیگر دست بدهند) و بر نبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ درود بفرستند، قبل از اینکه از یکدیگر جدا شوند، گناهان گذشته و آینده هر دو بخشیده می شود.»
 (مسند ابویعلی ج 3 ص 95 حدیث 2951)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْبِ! صَلَّى اللهُ عَلَی مُحَمَّدٍ

واقعه ایمان افروز از آشتی امام حسن و امام حسین

صحابی نبی حضرت ابوهریره رَضِيَ اللهُ عَنْهُ می فرماید: من دریافتم که در میان امام حسن و امام حسین رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا اختلافی به وجود آمده، من به نوه رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حضرت امام حسین رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عرض کردم: مردم هر دوی شما را پیشوای خود می دانند. شما به نزد برادر عزیز خویش حضرت امام حسن رَضِيَ اللهُ عَنْهُ رفته و با او آشتی کنید چون شما از نظر سن

و سال از او کوچکتر هستید. بنابراین حضرت امام حسین رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمودند: اگر این فرموده رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را نشنیده بودم که فرمودند: «کسی که در (آشتی کردن) پیشقدم باشد، در رفتن به بهشت نیز پیشقدم خواهد بود» حتماً خدمت آن حضرت می رسیدم. اما من دوست ندارم قبل از ایشان به بهشت بروم. حضرت ابوهریره رَضِيَ اللهُ عَنْهُ می فرماید که من نزد امام حسن رَضِيَ اللهُ عَنْهُ رفتم و تمام ماجرا را به او گفتم، سپس نوه رسول خدا حضرت امام حسن رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمودند: «صَدَقَ أَخِي» یعنی «برادرم راست گفت». سپس ایشان برخاست و نزد برادرش حضرت امام حسین رَضِيَ اللهُ عَنْهُ آمد و با او آشتی کرد. (ذخائر العقبی خلاصه ص 238) رحمت الله ربُّ العزت بر او خداوند باد و به برکت او ما را نیز مغفرت فرماید.

(الزهراء ص 253 حدیث 726)

اَمِيْنِ بِجَاةِ حَاتِمِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

به برکت حسن و حسین یارب مصطفی

عفوکن هر خطای ما را یارب مصطفی

صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

نسخه ای برای تقدم در رفتن به سمت بهشت

ای عاشقان صحابه و اهل بیت! از این واقعه ایمان افروز اینگونه درس گرفتیم که اگر حتی از کسی ناراحت بودیم نیز باید به خود قوت قلب داده و برای آشتی کردن پیش قدم شویم. آقای من اعلی حضرت امام احمد رضا

خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ یک بار دو برادر را که با یکدیگر اختلاف داشتند برای آشتی کردن ترغیب داده و فرمودند: «هر کدام از شما دو نفر که در ملاقات کردن دیگری (یعنی در آشتی کردن) پیشقدم شود، او در حقیقت به سوی بهشت پیشقدم می شود.» (خلاصه از حیات اعلیٰ ج 1 ص 358)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَيِّبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

شیطان مردم را به جنگ می اندازد

برادران عزیز اسلامی! به خاطر بسپارید! شیطان رانده شده بین مسلمانان اختلاف و دعوا ایجاد می کند و آنها را به قتل و غارت سوق می دهد و اجازه نمی دهد برای آشتی کردن حاضر شوند. بلکه گاهی چنین نیز پیش می آید که شخص نیک سرشتی وساطت کرده و دو شخص را با یکدیگر آشتی می دهد، اما با این حال نیز با انواع گوناگونی از وسوسه ها آنها را تحریک می کند. خداوند متعال در آیه 53 سوره بنی اسرائیل، جزء 15، در رابطه با حمله شیطان چنین ارشاد می فرماید:

﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ ط﴾

ترجمه کنز العرفان: بی گمان شیطان میان مردم باعث فساد می شود. خداوند در آیه 7 سوره المائدة، آیه 91 می فرماید:

﴿إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ﴾

ترجمه کنز العرفان: همانا شیطان می خواهد با شراب و قمار در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند.

همه در صلح و صفا زندگی کنید

در خانه هایی که سلسله ای از اختلافات وجود دارد، بین مادر و دختر، پدر و پسر، خواهر و برادر، مادرشوهر و عروس و سایر اقوام اختلافاتی وجود دارد، با همسایه ها قهر کرده اند، با دوستان دعوا کرده اند، خاندان و قبیله با هم درگیر شده اند، مغازه داران در بازار مشغول جنگ با یکدیگر هستند. تمام این مسلمانان باید بخاطر رضای خدا با یکدیگر به صورت حقیقی آشتی کنند و با یکدیگر متحد شده و سوسه های ویرانگر شیطان را خنثی سازند. یقیناً که در فتنه و فساد بین مردم خسارات بسیار زیاد دنیوی و اخروی وجود دارد. آن جمله از عاشقان رسول که این رساله را تا آخر می خوانند، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** که از کینه توزی دوری خواهند کرد و ذهنیت گذشت کردن و بخشیدن را در خود به وجود خواهند آورد.

خشم ریشه فساد است

کسی که نسبت به بعضی از موضوعات احساساتی می شود، عموماً مسبب بیشتر فسادها می شود. کسانی که عصبانی می شوند باید توجه داشته باشند که عصبانیتی که به سبب نفس در آنها به وجود می آید، مبادا غیرقابل کنترل شود و کاری انجام دهند که سبب نافرمانی خداوند باشد و در گودال عمیق جهنم گیر بیافتند.

تعریف خشم

غضب یعنی «خشم» به این معناست: ثوران دم القلب ارادة الانتقام. یعنی: «خون دل از میل به انتقام می جوشد.» (الفردات ص 108) حضرت الحاج مفتی

احمد یارخان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ می فرمایند: «غضب یعنی خشم نام آن شور و شوق نفس است که برای انتقام گرفتن از دیگری یا دفع او (یعنی از بین بردن) به جوش می آید.» (مراة المناجیح ج 6 ص 655)

دروازه خاص جهنم

حبیب خدا، آخرین پیامبر، محمد عربی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می فرمایند: «جهنم دروازه ای دارد که کسانی وارد آن می شوند که خشمشان پس از نافرمانی از فرامین خداوند، فرو می نشیند.» (شعب الایمان ج 6 صفحه 320، حدیث 8331)

بشنو! بالاخره به چنین شخصی زیان خواهد رسید

یعنی: کسی که به سبب نفس «خشمگین» می شود

(وسائل بخشش ص 294)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

برکت فرو خوردن خشم توسط مالک بن دینار (واقعه)

حضرت مالک بن دینار رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ خانه ای را کرایه کرد. در مجاورت این خانه، خانه یک شخص یهودی قرار داشت. آن یهودی از روی دشمنی فاضلاب خانه اش را از طریق لوله کشی به سمت خانه ایشان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ هدایت می داد و می ریخت. اما ایشان سکوت می کرد. بالاخره یک روز آن شخص خودش آمد و عرض کرد: ای آقا! به خاطر فاضلابی که از خانه من به طرف خانه تومی ریزد شکایتی نداری؟ ایشان با لحنی بسیار نرم فرمودند: «فاضلابی که از طریق لوله به سمت خانه من می آید را با جارو می شویم و پاک می کنم.» او گفت: آیا با وجود این همه آزار و اذیت خشمگین نمی

شوی؟ ایشان فرمودند: خشمگین می شوم، مگر آن را فرو می خورم زیرا
(در قرآن کریم، جزء 4، سوره آل عمران، آیه 134) خداوند رحمن می فرماید:

﴿وَأَنْكَرَ طَيْبِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾

ترجمه کنز العرفان: و کسانی که خشم خود را فرو می برند، و از مردم در گذری فرماید، و الله نیکوکاران را دوست می دارد.
با شنیدن این پاسخ، یهودی مسلمان شد. (تذکره الاولیاء ص 45)

در نگاه ولی خدا آن تاثیر را دیدم

که سرنوشت هزاران نفر را تغییر می دهد

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

خشم باعث کینه و نفرت می شود

ای عاشقان رسول! دیدید که برخوردار ملایم چه برکاتی دارد! به خاطر متاثر شدن از برخوردار ملایم آن شخص یهودی مسلمان شد. یکی از مضرات خشمگین شدن این نیز است که باعث کینه و نفرت (یعنی عداوت و دشمنی) می شود تا جایی که بعضی اوقات به قتل و غارت می انجامد.

تعریف کینه

الحقد: ان يلزم نفسه استئقال احد و النفار عنه، و البغض له و ارادة الشر. یعنی: «یعنی داشتن نفرت، انزجار و دشمنی علیه شخصی و بد خواهی نسبت به آن شخص را کینه می گویند.» (الهدیة الندیة ص 3 و 78)
زیان های کینه و عداوت را بخوانید و از خوف خدا بلرزید:

ممانعت از در برابر مغفرت

صحابی مشهور حضرت ابوهریره رَضِيَ اللهُ عَنْهُ روایت می کند که سرور دو عالم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمودند است: «اعمال مردم در هر هفته دو بار عرضه می شوند یعنی در روزهای دوشنبه و پنج شنبه، سپس هر مؤمنی آمرزیده می شود مگر آن دو برادری که با هم دشمنی دارند و گفته می شود: آن دو را رها کنید تا آنکه با هم دوست شوند. (مسلم ص 1388 حدیث 2565)

کسی که دشمنی می کند

از صحابی نبی حضرت معاذ بن جبل رَضِيَ اللهُ عَنْهُ روایت شده است که رئیس انبیاء، سردار مکی مدنی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده اند: «در شب پانزدهم شعبان خداوند متعال به بندگانش به چشم رحمت می نگرد و همه را می بخشد به جز مشرک و کسی که دشمنی می کند.» (ابن ماجه ج ۲ ص ۶۱ حدیث ۱۳۹۰)

بدون دلیل قطع رابطه کردن گناه است

برادران عزیز اسلامی! به خاطر داشته باشید! بدون حکم شرعی، قطع رابطه مسلمانان فقط به خاطر کینه شخصی، گناه و حرام و کاری است که شخص را به سوی جهنم می کشاند. از این رو اعلی حضرت، امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ می فرمایند: «کینه ورزی با مسلمان بدون دلیل شرعی حرام است و بلا مصلحت شرعیّه، ترک سلام و کلام (یعنی سلام و گفتگو نکردن) بیش از سه روز نیز حرام است.» (فتاوی رضویه ج 6 ص 526)

از حضرت ابوهریره رَضِيَ اللهُ عَنْهُ روایت شده است که پیامبر گرامی، مکی مدنی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده اند: «برای هیچ مسلمانی جایز نیست که برادر خود را بیش از سه روز ترک کند. هر کس بیش از سه روز او را ترک کرد و مرد، وارد جهنم شد.» (ابوداؤد ج 4 ص 364 حدیث 4914)

سه نوع شخص

صحابی بن صحابی حضرت عبدالله بن عباس رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ما عرض می کند رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می فرماید: «نماز سه دسته از اشخاص به اندازه یک وجب از سر آنها بالاتر نمی رود (1) امام قومی که مردم او را نمی پسندند (2) زنی که شب را چنان گذرانند که شوهرش از او ناراض باشد. (3) آن دو برادر که (بدون عذر شرعی) با هم قهراند.

(ابن ماجه ج 1 ص حدیث 941)

فضیلت کتمان عیب

برادران عزیز اسلامی! به خاطر داشته باشید! بدون اجازه شرعی، دلیل اختلافات بین مردم عموماً بد گمانی، غیبت، چغلی و تهمت و گناهان امثال آن که شخص را به جهنم می کشاند می باشد. عیب یابی علت دیگری است که مسبب اختلافات بین یکدیگر می باشد که بسیاری مرتکب آن می شوند. لهذا باید نسبت به آن بسیار محتاط بود. اگر عیب مسلمانی آشکار شد باید آن را پنهان باید کرد. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ!** کتمان عیب مسلمان ثواب بزرگی دارد چنانکه از حضرت عقبه بن عامر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ روایت شده است

که رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمودند: هر کس که عیب پوشیده شخصی را ببیند و آن را پنهان کند، مثل این است که دختری را که زنده به گور شده را از مرگ نجات دهد. (مُتَّحَمٌ اَوْ سَطْرٌ جُلْدٌ 1 ص 97 حدیث 8133)

وضاحتی درباره عیب!

حضرت الحاج مفتی احمد یارخان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ این حدیث مبارک را وضاحت داده است. گلهای مدنی که از آن به دست می آید عبارتند از:

(1) عیبی که مربوط به حق مسلمان نمی باشد و این شخص می خواهد آن را از مردم پوشیده نگه دارد. بعضی از مفسرین (یعنی علمای تبیین کننده احادیث) فرموده اند که منظور ستر یا پوشش مرد یا زن مسلمان است. یعنی اگر کسی را برهنه دیدی باید با لباس او را بپوشانی، شاید منظور هر دو مورد باشد (2) این که (با دیدن عیب کسی) به او بگویند که ببین! در آینده چنین کاری را نکن وگر عاقبت خوبی نخواهی داشت و عیبش را از مردم بپوشاند تا اینکه هم نوعی موعظه و نصیحت صورت گرفته باشد و هم عیب شخص مسلمانی پوشیده شود. اما اگر آن شخص مخفیانه نقشه ای برای (کشتن یا آسیب رساندن به کسی) دارد، باید به او (یعنی به کسی که آن شخص قصد آسیب رساندن دارد) خبر دهد تا از ضرر و زیان پیشگیری کند یا اگر آن شخص مجرم عادی شناخته شده، باید آن را اعلام کرد. بنابراین هدف از این حکم، کتمان کردن دزدی مخفیانه، جرم قاتل نمی باشد زیرا فرموده های حضرت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بی نهایت جامع می باشند.

(3) یعنی ثواب این پرده پوشی یعنی کتمان عیب مانند بیرون آوردن دختر زنده به گور شده از قبر و حفظ جان اوست، زیرا آبروی مسلمان (یعنی عزت او) مانند حیات یک شخص محترم شمرده می شود. به هر حال نگه داشتن عزت و آبروی مسلمان ثواب بزرگی دارد، اما محدودیت ها (یعنی توضیحاتی) را که ارائه کردیم را در نظر داشته باشید. (مرآة المناجیح ج 6 ص 570)

مسلمان باید چگونه باشد؟

از صحابی ابن صحابی حضرت عبدالله بن عمر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ روایت شده است که و محبوب خدا، آخرین پیامبر، مکی مدنی، محمد عربی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمودند: «مسلمان برادر مسلمان دیگری است، به او ظلم نمی کند و او را بی یاور رها نمی کند. و هر کس که حاجت برادرش را برآورده سازد خداوند متعال حاجت (یعنی نیازهای) او را برآورده می سازد. و هر کس مشکل مسلمانی را برطرف کند، خداوند او را از سختی های روز قیامت دور نگه می دارد. و هر کس عیوب مسلمانی را بپوشاند (یعنی عیب او را پنهان کند)، خداوند عیب های او را در روز قیامت خواهد پوشاند (یعنی عیوبش را پنهان می دارد). (مسلم ص 1394، حدیث 6580)

عیب را پنهان کن، بهشت را دریاب

صحابی نبی حضرت ابوسعید خدری رَضِيَ اللهُ عَنْهُ بیان کرده که آخرین پیامبر خدا، محمد عربی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده اند: «کسی که عیب برادر خود را ببیند و آن را بپوشاند (یعنی پنهان کند)، وارد بهشت می شود.»

(مسند عبد بن حمید ص 279 حدیث 885)

وقتی جنگ متوقف شد

به دلیل اختلافات متقابل، گاهی اشخاص به کثرت غیبت یکدیگر را می کنند. غیبت از گناهان کبیره و حرام است و سبب رفتن به دوزخ می باشد. هنگامی که اختلافات در دلها جامی گیرد و نزاع متقابل قطع می شود، گاهی سیلی از غیبت و تهمت می آید و کسانی که غیبت می کنند و به آن گوش می دهند به جهنم کشانده می شوند. در این زمینه دو مورد از ارشادات سردار دو عالم **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** را گوش دهید و از خدا بترسید:

(1) عذاب غیبت

در شب معراج از کنار مردمی گذشتم که با میخ های مسی پوست صورت و سینه خود را می تراشیدند. سؤال کردم: ای جبرئیل! این مردم چه کسانی هستند؟ عرض کرد: «اینها گوشت مردم را می خوردند (یعنی غیبت آنها را می کردند) و آبرویشان را میبردند.» (ابوداؤد ج 1 ص 353 حدیث 4878)

تعریف غیبت

عبارت است از عیب پوشیده (یعنی پنهان) شخصی (زننده یا مرده) را (که آن شخص دوست ندارد که عیبش در مقابل دیگران آشکار شود) برای بدنام کردن او به زبان آوردن. (بهار شریعت ج 3 ص 532)

(2) عذاب تهمت

«کسی که بر شخص مسلمانی «بهتان» (تهمت) بزند (یعنی در مورد او چیزی بگوید که در او نیست)، خداوند تبارک و تعالی او را در رَدْعَةُ الخَبَال ننگه می

دارد تا اینکه از آنچه گفته بیرون بیاید.» (ابوداؤد ج 3 ص 427 حدیث 3597) (رَدغَةُ الخَبَالِ جایی در جهنم است که در آن خون و چرک دوزخیان جمع می گردد)
 حضرت شیخ عبدالحق محدث دهلوی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ در بیان معنای این قسمت از حدیث مبارک: «تا اینکه از آنچه گفته بیرون بیاید»، چنین می فرماید: یعنی از آن گناه از طریق توبه بیرون آید، یا پس از چشیدن عذابی که او مستحق آن است (از گناه تهمت) پاک شود. (اشعرة الملعات ج 3 ص 290)

دعای بد کردن انتقام است

به خاطر داشته باشید! دعا بد کردن در حق کسی که به شما ستم کرده نوعی انتقام است. محمد رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می فرمایند: «کسی که شخص ظالم را بد دعا کند در حقیقت انتقام خود را گرفته است.»
 (ترمذی ج 5 ص 324 حدیث 3563)

فضیلت اجتناب از جنگیدن

مسلمان باید از جنگیدن از روی هوای نفس خود پرهیزد، هر چند کسی دلش را آزرده باشد، خوب است با پرهیز از بحث و مجادله او را بخشیده و از نزاع دوری کند. آخرین نبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می فرمایند: «کسی که نزاع نکند هر چند بر حق باشد، من برای او ضمانت خانه ای در گوشه ای از بهشت می کنم.» (ابو داؤد ج 4 ص 332 حدیث 4800)

به چه کسی مسلمان می گویند؟

مسلمانان را چه کار به نزاع و جدال! آنها که باید محافظ یکدیگر باشند، چنانچه مصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده اند: مسلمان واقعی کسی است

که از زبان و دستش دیگر مسلمان نباید صدمه ببیند و مهاجر (کامل) کسی است که آنچه را خداوند متعال ممنوع کرده رها کند.

(بخاری ج ۱ ص ۱۰ حدیث ۱۰)

حضرت الحاج مفتی احمد یارخان **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** در وضاحت این حدیث مبارک اینگونه بیان می کند: «مسلمان کامل کسی است که لُغَةً شَرَعاً (یعنی از لحاظ لغوی و شعری) از هر جهت مسلمان باشد. مؤمن کسی است که غیبت، توهین، طعن، چغلی و بی احترامی هیچ مسلمانی را نکند، او را کتک نزد، علیه او چیزی ننویسد.» او در ادامه بیان می کند که «مهاجر کامل مسلمانی است که در کنار ترک وطن، گناه را نیز ترک کند، یا ترک کردن گناه نیز لُغَةً (یعنی از نظر لغوی) نوعی هجرت است که برای همیشه ادامه خواهد داشت. (مرآة المناجیح ج ۱ ص ۲۹)

سرور مدینه **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ارشاد می فرماید: برای مسلمان جایز نیست که مسلمان دیگری را با چشم طوری اشاره کند که آزارش دهد.

(الزهدي: بن المبارك ص 240 حدیث 689)

در جایی دیگر ارشاد فرمودند: برای هیچ مسلمانی جایز نیست مسلمان دیگری را بترسانند. (ابوداود، ج ۱ ص 391 حدیث 5004)

آزار دادن مسلم

برادران عزیز اسلامی! یقیناً حقوق العباد بسیار ظریف است اما افسوس! امروزه همه در این مورد بی پروا هستند، از مردم عادی که بگذریم، حتی

اشخاصی که به نظر خاص می آیند نیز، گاهی از آن غافل می مانند، بیماری خشمگین شدن بیجا شایع است، به دلیل عصبانیت، اکثر خواص (یعنی مردم خاص) برای آزرده دل مردم کمر بسته اند و اصلاً به این گناه توجهی نمی کنند. یقیناً آزار دادن بدون دلیل شرعی گناهی کبیره و حرام است که انسان را به جهنم می کشاند. سرور دو عالم **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ارشاد فرموده اند: «**مَنْ آذَى مُسْلِمًا فَقَدْ آذَانِي، وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ**» یعنی: هر که (بدون دلیل شرعی) مسلمانی را آزار دهد او در حقیقت مرا آزار رسانده و هر که به من آزار برساند به خدا آزار رسانده است. (مجموعه اوسط ج 2 ص 387 حدیث 3607)

آزار و اذیت خدا و رسول خدا **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** بدترین عمل کفار است. خداوند متعال در جزء 22 سوره احزاب آیه 57 می فرماید:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا﴾ (س)

ترجمه کنز العرفان: همانا کسانی که الله و پیامبرش را آزار می دهند، الله آنها را در دنیا و آخرت لعنت کرده، و برای آنها عذاب خوارکننده ای آماده کرده است.

شایع ساختن زشتی های مردم سبب عذاب می شود

علی الخصوص خطای مبلغین مخصوصاً علمای اهل سنت و این کار را در جامعه مروج ساختن در حین دعوت به نیکی و تبلیغ اسلام بسیار عمل بدی است و به دنیا و آخرت شخص بسیار زیان می رساند.

آقای من اعلیٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ می فرماید: و اگر به تقدیر الهی از اهل سنت چنان لغزش فاحشی واقع شد، اخفا (یعنی پوشاندن) آن واجب است تا مبدا معاذ الله مردم به آنها بی عقیده (یعنی بدگمان) خواهند شد و نفعی که از تقریر و تحریر آنها به اسلام و سنت می رسید در آن خلل واقع خواهد شد. اشاعت (یعنی شایع ساختن) این کار اشاعت فاحشه (یعنی شایع ساختن زشتی ها) می باشد و اشاعت فاحشه (یعنی شایع ساختن زشتی ها) بنصّ قرآن کریم حرام می باشد. قال الله تعالیٰ (یعنی خداوند متعال می فرماید):

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾

(جزء 18، النور: 19)

ترجمه کنزالعرفان: بی گمان کسانی که دوست دارند زشتی ها در میان مؤمنان شایع شود، عذاب درد ناک برای آن ها در دنیا و آخرت است. مخصوصاً وقتی آن بندگان خدا بدون هیچ عذر و تأمل (یعنی حيله و بهانه ای) به حق روی آورده اند. رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می فرمایند:

«مَنْ عَيَّرَ أَحَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَعْمَلَهُ» یعنی هر کسی که برادرش را به خاطر گناهی رسوا کند، نمی میرد مگر اینکه خود نیز به آن گناه مبتلا می شود.

(ترپدی ج 1 ص 229 حدیث 2513، فتاویٰ رضویه ج 29 ص 594)

برخی از مردم دعوائی یا جنگجو طبیعت هستند، آنها همیشه انتقاد می کنند، بر سر هر حرفی آشوب و فساد به پا می کنند و باعث آزار مسلمانان می شوند، چنین افرادی باید بترسند زیرا در جزء 30 آیه دهم سوره بروج الله ربُّ العباد ارشاد می فرماید:

﴿إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ لَمْ يَكُونُوا لَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

ترجمه کنز العرفان: به راستی کسانی که مردان مومن را و زنان مؤمنه را شکنجه (و آزار) دادند، سپس توبه نکردند، پس برای آن‌ها عذاب جهنم است، و برایشان آتش سوزان است.

لعنت بر کسی که باعث فتنه می شود

مصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ می فرمایند: «فتنه همیشه خوابیده می باشد و خداوند متعال بر کسی که آن را بیدار کند لعنت می گوید».

(الجامع الصغير، ص 270، حدیث 5975، تاریخ قزوین للرافعی، ج 1، ص 291)

تجویز قرآنی برای دوست ساختن دشمن

برادران عزیز اسلامی! این اصل را به یاد داشته باشید که نجاست با نجاست پاک نمی شود، بلکه با آب پاک می شود، پس حتی اگر فردی با شما با جهالت برخورد کرد، باز هم سعی کنید با او محبت آمیز رفتار کنید ان شاء الله الکریم با دیدن نتیجه این کار قلبتان خنک می شود.

به خدا قسم! سعادت مند کسانی اند که به جای دادن جواب سیلی با مشت، ستم کار را بیخشدند و بدی را با نیکی از خود دور کنند. نسخه ای علاج بدی با نیکی در قرآن کریم موجود است، چنانچه خداوند متعال در جزء 24 سوره حم السجده (فصلت) آیه 34 ارشاد فرموده:

﴿ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾

ترجمہ کنز العرفان: ہمیشہ بدی را بہ نیکوترین شیوہ پاسخ دہ، پس ناگاہ (می بینی) همان کس کہ میان تو و او دشمنی وجود دارد، گوی دوست صمیمی است.»

نتیجہ حُسن سُلوک

حضرت علامہ مولانا سید محمد نعیم الدین مرادآبادی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ در «خزائن العرفان» در توضیح چگونگی دفع بدی با نیکی ارشاد می فرماید: مثلاً خشم را با صبر، جہل را با حِلْم (یعنی جہالت را با نرمی)، بد رفتاری را با بخشش، طوری کہ اگر کس بہ تو بدی کرد، تو اورا عفو کن. (پس) نتیجہ این خصلت آن خواهد بود کہ دشمنان مانند دوستان با تو محبت خواهند کرد. شان نزول: گفته شدہ این آیہ بخاطر ابوسفیان نازل شدہ است کہ با وجود شدت عداوت (یعنی دشمنی شدیدش)، نبی کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ با او بہ نیکی رفتار کردہ و دختر او (حضرت امّ حبیبہ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا) را بہ ازدواج خود درآورد. نتیجہ این شد کہ او صحابی صادقُ الْمَحَبَّتِ یعنی کسی کہ با صداقت محبت می کند، گردید. (خزائن العرفان ص 884، التشریح الوسيط للواحدی ج 4 ص 36)

دو مصداق دفع شر با خیر

(1) اعلام عفو عمومی

بہ مناسبت فتح مکہ، سران قریش و مردم عادی در حرم کعبہ گرد آمدند، این افراد همان کسانی بودند کہ 21 سال بہ طور مسلسل دشمنان جانی

سرور مدینه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بودند. سرور کائنات صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و صحابه و صحابیات (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ) را بسیار زیاد آزار و اذیت رساندند. پیامبر محبوب خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و صحابه کرام رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ را مجبور به هجرت کردند. ایشان همان مردم ظالمی بودند که برای نابودی اسلام و مسلمین به مومنان حمله می کردند و جنگهای زیادی کرده بودند و در این روز با سرهای خمیده حاضر شده بودند تا تصمیم سرنوشت سازسلطان دو جهان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را از زبان مبارک ایشان در مورد خود بشنوند. سرور دو عالم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به این مردم فرمودند: «شما چه فکری کنید! من با شما چه خواهم کرد! مردم عرض کردند: «شما با ما رفتار خوبی خواهید داشت.» نبی رحمت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: من آنچه را که یوسف (عَلَيْهِ السَّلَام) گفته بود، را خواهم گفت:

﴿لَا تَتْرِبْ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ تَغْفِرُ اللهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ (۱۷)

ترجمه کنز العرفان: «امروز هیچ سرزنشی بر شما نیست، الله شما را می آمرزد، و او مهربان ترین مهربانان است» (جزء 13، یوسف: 92)

(السنن اکبری للبیہقی، ج 9، ص 199، حدیث 18275 لخصاً)

به کسانی که سر راه آنحضرت خاری گستراندند گل اهدا کرد

ایشان به کسانی که تشنه خون آنحضرت بوند نیز پیام آرامش دادند

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

(2) کسانی را که او را زدند بخشید

جعفر بن سلیمان فرماندار مدینه منوره، بر پیشوای بزرگ میلیون ها مالکی و عاشق نامدار رسول خدا، حضرت امام مالک **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** خشمگین شد و به عنوان مجازات شروع به تازیانه زدن حضرت امام مالک **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** کردند (هر دفعه که ایشان را تازیانه می زدند، این دعا به زبان اطهر ایشان جاری می شد: **اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ**. یعنی ای خداوند متعال! این مردم را عفو کن چون این ها از حقیقت بی خبرند¹ تا جایی که ایشان بی هوش شدند. مردم او را با این حالت به خانه اش آوردند، به محض اینکه به هوش آمدند فرمودند: «ای مردم! شاهد باشید که من کسانی را که مرا زدند معاف کردم.» (اشفا، تعریف حقوق، لمصطفی ج 2 ص 51)

رحمت الله ربُّ العزت بر او باد و به برکت او ما را نیز مغفرت کند.

اُمِّينَ بِجَاةِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

سلام بر آنان که به خاطر خود انتقام نگرفتند

سلام بر آنان که برای دشمنان دعای خیر کردند

ارشاد الهی در مورد بخشش

در مورد عفو و گذشت خداوند متعال در آیه 199 سوره الاعراف جزء 9 می فرماید:

1- ترتیب المدارک للقاضی عیاضی ج 1 ص 125.

﴿ خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴾ (١٦٦)

ترجمه کنز العرفان: ای حبيب! گذشت را پيشه کن، و به نيکی فرمان ده، و از جاهلان روی بگردان.

سه نسخه برای کسب بهشت

حضرت ابوهريره رَضِيَ اللهُ عَنْهُ می فرماید: رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: اگر سه چیز در شخصی وجود داشته باشد خداوند متعال در روز قیامت حساب و کتابش را آسان می سازد و او را با رحمت خود وارد بهشت می فرماید. من عرض کردم: یا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آن سه چیز چه هستند؟ فرمودند: (1) با کسی که با شما قطع رابطه کرد رابطه برقرار کنید (2) به کسی که شما را محروم ساخته عطا کنید (3) کسی را که به شما ستم کرده ببخشید. (تجم و اوسط جلد 1 ص 263 حدیث 909)

شجاعت

حضرت ابو عبدالله محمد بن احمد مقرئ رَضِيَ اللهُ عَلَيْهِ می فرماید: «رفتار خوب داشتن با دشمن خود، انفاق مال بر کسی که دوستش ندارید و رابطه برقرار کردن با کسی که دل خوشی از او ندارید، شجاعت است.

(طبقات الصوفیه السلی ص 378)

خداوند آشتی می دهد

آخرین نبی، پیامبر گرامی خدا، مکی مدنی، محمد عربی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمودند: دو اُمّتی من در پیشگاه خداوند به زانو خواهند افتاد. یکی از آنان عرض خواهد کرد: « ای خداوند تبارک و تعالی! در میان ما

قضاوت کن که او بر من ستم کرده است.» خداوند به مُدَّعی (یعنی صاحب دعوی) می‌فرماید: اکنون او (یعنی کسی که علیه او دعوا شده) چه کند، حالانکه هیچ عمل خیری برایش باقی نمانده است. مظلوم (مُدَّعی) عرض خواهد کرد: گناهانم را به او بده. رحمت عالم **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** با گفتن این سخن گریست. فرمودند: آن روز، روز بسیار بزرگی خواهد بود، زیرا در آن زمان (یعنی روز قیامت) همه نیازمند به این کار خواهند بود تا بار گناهشان سبک شود. خداوند متعال به مظلوم (مُدَّعی) می‌فرماید: بین چه چیزی پیش روی توست؟ او خواهد گفت: پروردگارا! شهرها و قصرهایی طلایی را در مقابلم میبینم که به مروارید آراسته شده اند. این از آن کدام پیامبر، صدیق یا شهید می‌باشد؟ خداوند متعال خواهد فرمود: این برای کسی است که بهای آن را بپردازد. بنده عرض می‌کند قیمت آنرا چه کسی می‌تواند بپردازد؟ خداوند می‌فرماید شما می‌توانید بپردازید. او عرض میکند چگونه او عرض میکند: چگونه؟ خداوند متعال خواهد فرمود: به گونه ای که حق برادرت را ببخشی. بنده عرض میکند: ای الله متعال من آن حقوق را بخشیدم. خداوند می‌فرماید: دست برادرت را بگیر و با هم به بهشت بروید. سپس پیامبر **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** فرمود: از خدا بترسید و بین مخلوقات صلح برقرار کنید، زیرا خداوند متعال نیز در روز قیامت میان مسلمانان صلح را برقرار میکند. (الستدرک ج 5، ص 795 حدیث 8758)

ای عاشقان رسول! حدیث منقول معطر به عطر سنت الهی در رابطه با صلح و آشتی برقرار کردن بین مسلمانان و سنت نبویه در رابطه با تشویق

و ترغیب به صلح می باشد. خداوند کریم در جزء 26، سوره حجرات، آیه دهم، مردم را اینگونه به صلح تشویق می فرماید:

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوِيكُمْ وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴾

ترجمه کنز العرفان: یقیناً مؤمنان برادر یکدیگرند، پس میان برادرانتان صلح (و آشتی) برقرار کنید، و از الله بترسید، باشد که به شما رحم کرده شود.

آشتی و صلح کردن سنت است

در کنار فرامین قرآنی، سنت مبارک پیامبر اکرم، آخرین پیامبر خدا، محمد عربی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نیز مصداق عملی صلح را به ما نشان می دهد. بنابر این حضرت علامه مولانا سید محمد نعیم الدین مرادآبادی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ «خزائن العرفان» در صفحه 949 می نویسد: نبی کریم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سوار بر اسب به جایی می رفت. از کنار انصار گذشت و در آنجا توقف فرمودند (یعنی ماندند) اسب ایشان در آنجا پیشاب کرد پس ابن ابی بینی خود را گرفت. حضرت عبدالله بن رواحه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فرمود: ادرار اسب رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از مشک تو نیز خوشبوتر است. پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ که از آنجا تشریف برده بودند، بحث آنها بزرگ شده و تبدیل به نزاع و درگیر بین اقوام آنها شد. رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بازگشت و بین آن دو صلح برقرار کرد. در این باره این آیه نازل شد:

﴿ وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا ﴾ (جزء 26، الحجرات: 9)

ترجمه کریم کنزالعرفان: و اگر دو گروه از مؤمنان با یکدیگر به جنگ برخاستند، میان‌شان آشتی برقرار کنید. (تواریخ العرفان، ص 1949، تفسیر کشاف، ج 4، ص 364)

در جای دیگری در جزء 5 سوره النساء آیه 128 در مورد تشویق صلح ارشاد می فرماید:

﴿وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ﴾

ترجمه کنزالعرفان: و صلح بهتر است، اگر چه نفس‌ها را بخل فرا گرفته است.

برای برقرار کردن صلح تشریف برد

در بخاری شریف آمده است: سهل بن سعد رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، صحابی رسول، می گوید: میان مردم بنی عمرو بن عوف در قبا نزاع شد، پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ همراه با عده ای از صحابه تشریف بردند تا بین آنها صلح کند.

(بخاری ج 1 ص 410 حدیث 1218)

امام حسن رَضِيَ اللهُ عَنْهُ صلح برقرار کرد

با عمل به این آیات مبارکه و از و زینت سنت آشتی دادن، سیرت مبارکه بزرگان دین رَحِمَهُمُ اللهُ الْبُيِّنِينَ به خوبی رنگین شده است. این حضرات مبارک آماده بودند تا برای پرورش گل صلح و صفا در میان مسلمانان بزرگترین فداکاری را انجام دهند. چنانچه مصداق بارز آن حضرت سیدنا امام حسن مجتبی رَضِيَ اللهُ عَنْهُ است که رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در حالی که اخبار غیبی در مورد او می داد چنین ارشاد می فرمود: این فرزند من

سید (یعنی سردار) است و الله تعالی به وسیله او بین دو گروه مسلمان صلح ایجاد می کند. (بخاری ج 2، ص 509، حدیث 3629)

از این رو، پس از شهادت پدرش، چهارمین خلیفه مسلمین، حضرت مولای کاینات، علی المرتضی رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، برای مدت 6 ماه و چند روز بر منصب خلافت فائز گردید. و سپس برای برقراری صلح بین دو گروه از مسلمانان از منصب بزرگی مثل خلافت دست کشید.

عملی بهتر از نماز نافله و خیرات دادن

برادران عزیز اسلامی! یقیناً اصلاح بَيْنَ النَّاسِ (یعنی صلح برقرار کردن بین مردم) کار بسیار بزرگی است. از این رو حضرت ابودردا رَضِيَ اللهُ عَنْهُ می فرماید که پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمودند: آیا شما را به عملی بهتر از روزه و صدقه و نماز آگاه نکنم؟ اصحاب کرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ عرض کردند: چرا که نه. ایشان ارشاد فرمودند: آن عمل صلح برقرار کردن بین دو شخص است. و فقدان آن تراشنده روابط مردم است.

(ترمذی، ج 4، ص 228، حدیث 2517)

شرح حدیث: در مرآت آمده است: در اینجا منظور روزه نفلی، صدقه نفلی و نماز نفلی می باشد نه فرائض آن. و در وضاحت این قسمت: «و فقدان آن تراشنده روابط مردم است» می فرمایند: یعنی فقدان آن برهم زننده روابط بین مسلمانان، ایجاد کننده دشمنی در میان آنها، و از بین برنده ثواب های باشد. از نفس بودن آن انسان از لذت نماز و روزه بلکه از خود روزه و نماز و سایر عبادات محروم می گردد. (مرآت، ج 6، ص 614 خلاصه)

پاداشی در بدل هر کلمه

پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: هر که بین دو نفر صلح برقرار کند، خداوند امور او را اصلاح می کند و به ازای هر کلمه ثواب آزادی یک برده را کسب می کند و او چنان تعبیری گردد که گناهان قبلی اش بخشیده شده است. (الترغیب والترهیب لاصحابی، ج 1، ص 155 حدیث 186).

برادر اسلامی خوب که بود؟

دیدید! چه کار پر فضیلت و عظیمی است که بین مردم صلح برقرار کنید! پس چقدر آن شخص آدم خوب و نیکوکاری است که نسبت به کوچکترهایش دلسوز است و به بزرگترها احترام می گذارد و خیر و صلاح همه را می خواهد و و با کردار پاکیزه و گفتار نیک خویش اختلافات بین مسلمانان را از بین می برد و همیشه بین آنها صلح برقرار می کند.

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

به نسبت 16 حرف این جمله: «در صلح خیر و برکت است»

16 اراده نیک

دو گل مدنی: (1) هر عملی به نیت آن بستگی دارد (2) هر چه نیت خیر بیشتر باشد، ثواب آن هم بیشتر است. برادران عزیز اسلامی! اگر شما این رساله «علاج اختلافات» را به طور کامل خوانده اید، حتماً درد دلتان تسکین یافته است، همت کنید و برای رضای خدا نیت اراده 16 گانه ای که

در زیر نوشته شده است را انجام دهید زیرا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده اند: «يَبِئَةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ». یعنی «یعنی نیت مسلمان از عملش بهتر است.»

(مجموعه کتب 6 ص 185 حدیث 5942)

(1) در میان برادران مسلمانم که با یکدیگر اختلاف دارند (2) و خویشاوندان گریان خود با اخلاص تمام و به خاطر رضای خدا صلح برقرار خواهم کرد (3) به خاطر اشتباهات گذشته کسی را شرمند نمی کنم (4) با حرف های شنیده و گفته شده رابطه خود را با دیگران خراب نمی کنم (5) از بدگمانی (6) عیب جویی (7) دل آزاری (8) غیبت (9) چغلی (10) از بهانه جوئی و بد اخلاقی دوری خواهم کرد (11) از گوش دادن به غیبت و چغلی اجتناب می کنم (12) تا جایی که ممکن است سعی می کنم در میان برادران مسلمانم صلح برقرار کنم (13) هر کس که مرا دل آزرده کرده به خاطر رضای خدا می بخشم. (14) اگر کسی در آینده مرا دل آزرده کرد، من پیشاپیش حق خود را می بخشم (به خاطر داشته باشید! شخصی که بدون اذن شرعی شخصی را که پیشاپیش حق خود را می بخشد را مورد آزار و اذیت قرار دهد، در هر صورت گرفتار مجازات نافرمانی خداوند ذوالجلال خواهد شد) (15) با کسی که با من بدی میکند، حکم قرآن را

اطاعت کرده سعی می کنیم با او خوبی کنیم (16) حداقل 12 نسخه از این رساله (علاج اختلافات) را توزیع خواهیم کرد. (مخصوصاً آن را به بستگان خود و مسلمانانی که با یکدیگر اختلاف دارند برسانم)

ای خداوند متعال! به همه ما این سعادت را نصیب بگردان که با محبت زندگی کنیم و در حالی که در دایره ی شریعت زندگی می کنیم، ثواب برقرار کردن صلح میان مسلمانانی که با یکدیگر اختلاف دارند را کسب کنیم.

غم مدینه، بقیع

خواستار مغفرت بیشمار

و همسایگی پیامبرمان در

جنت الفردوس

5 شعبان المعظم سال 1446

هجری قمری

2025-02-06 میلادی

اٰمِیْنِ بِجَاہِ خَاتِمِ النَّبِیِّیْنَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ.

ہزاروں کھل بس تڑے واسطے سہو
کرا فلا من ایسا عطا یا الہی!

فهرست

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
12	دعای بد کردن انتقام است	1	فضیلت درود شریف
12	فضیلت اجتناب از جنگیدن	1	واقعه ایمان افروز از آشتی امام حسن و امام حسین
12	به چه کسی مسلمان می گویند؟	2	نسخه ای برای تقدم در رفتن به سمت بهشت
13	آزار دادن مسلم	3	شیطان مردم را به جنگ می اندازد
14	شایع ساختن زشتی های مردم مسبب عذاب می شود	4	همه در صلح و صفا زندگی کنند
16	لعنت بر کسی که باعث فتنه می شود	4	خشم ریشه فساد است
16	تجویزی قرآنی برای دوست ساختن دشمن	4	تعریف خشم
17	نتیجه حسن سلوک	5	دروازه خاصی از جهنم
17	دو مصداق دفع شر با خیر	5	برکت فرو خوردن خشم توسط مالک بن دینار (واقعه)
17	(1) اعلام عفو عمومی	6	خشم باعث کینه و نفرت می شود
19	(2) کسانی را که او را زدند بخشید	6	تعریف کینه
19	ارشاد الهی در مورد بخشش	7	ممانعت از در برابر مغفرت
20	سه نسخه برای کسب بهشت	7	کسی که دشمنی می کند
20	شجاعت	7	بدون دلیل قطع رابطه کردن گناه است
20	خداوند آشتی می دهد	8	سه نوع شخص
22	آشتی و صلح کردن سنت است	8	فضیلت کتمان عیب
23	برای برقرار کردن صلح تشریف برد	9	وضاحت درباره عیب!
23	امام حسن <small>رَضِيَ اللهُ عَنْهُ</small> صلح برقرار کرد	10	مسلمان باید چگونه باشد؟
24	عملی بهتر از نماز نافله و خیرات دادن	10	عیب را پنهان کن، بهشت را دریاب
25	پاداشی در بدل هر کلمه	11	وقتی جنگ متوقف شد
25	برادر اسلامی خوب که بود؟	11	عذاب غیبت
25	به نسبت 16 حرف این جمله: «در صلح خیر و برکت است» 16 اراده نیک	11	تعریف غیبت
28	فهرست	11	عذاب تهمت

منابع و مراجع

مطبوعه	كتاب	مطبوعه	كتاب
دار الحديث قاهره	الترغيب و الترهيب		قرآن كريم
دارالكتب العلميه بيروت	جامع صغير	دارالمصور عربي مصر	تفسير وسيط
كويت	اشعة للمعات	مكتب الاعلام الاسلامي ايران	تفسير كشاف
انتشارات ضياء القرآن	مرآة المناجيح	مكتبة المدينة كراچي	خزائن العرفان
انتشارات گنجينه تهران	تذكرة الاولياء	دارالكتب العلميه بيروت	بخاری
دارالكتب العلميه بيروت	الشفاء	دارالكتاب العربي بيروت	مسلم
دارالكتب العلميه بيروت	طبقات الصوفيه	داراحياء التراث العربي بيروت	ابوداود
دارالكتب العلميه بيروت	تاريخ قزوين	دارالفكر بيروت	ترمذی
دارالكتب العلميه بيروت	ترتيب المدارك	دارالمعرفة بيروت	ابن ماجه
دارالكتب العلميه بيروت	حديثه نديه	دارالكتب العلميه بيروت	شعب الايمان
مكتبة الصحابة جدة	ذخائر العقبي	دارالكتب العلميه بيروت	مسند ابويعلی
دارالقلم دمشق	المفردات	عالم الكتب بيروت	مسند عبد بن حميد
رضا فاونديشن لاهور	فتاوى رضويه	دارالفكر بيروت	معجم اوسط
مكتبة المدينة كراچي	بهار شريعت	دارالكتب العلميه بيروت	سنن كبرى
مكتبة المدينة كراچي	حيات اعلى حضرت	دارالمعرفة بيروت	مستدرک
مكتبة المدينة كراچي	وسائل بخشش	دارالكتب العلميه بيروت	الزهد لابن المبارك

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ، وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى خَاتَمِ النَّبِيِّينَ -

جائزہ صبرِ عُربیت (تنگدستی)

شخصی حضرت حسن بن حبیب رَضِيَ اللهُ عَنْهُ (ت. ۱۹۷۷ م. بمبئی) را بعد از وفاتش در خواب دید، پرسید (مَا فَعَلَ اللهُ بِكَ) یعنی خداوند با شما چگونه برخورد فرمود؟ جواب داد (عَفَّرَنِي بِصَبْرِي عَلَى الْفَقْرِ فِي الدُّنْيَا) یعنی: من را در برابر صبری که هنگام فقر (تنگدستی) تحمل کرده بودم بخشید.

(اسیر و اثواب علیہ از ابن ابی امامہ بنی امیہ بنی نضیر قول شمرہ ۹۲)

فیضانِ مدینہ، محلہ سوداگران، پرانی سبزی منڈی کراچی

UAN +92 21 111 25 26 92 0313-1139278

www.maktabatulmadinah.com / www.dawateislami.net
feedback@maktabatulmadinah.com / ilmia@dawateislami.net